

# USNESENÍ

(anonymizovaný opis)

Vrchní soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu Mgr. Kateřiny Horákové a soudkyň JUDr. Milady Uhlířové a JUDr. Blanky Trávníkové ve věci

žalobce: [osobní údaje žalobce]

bytem [adresa]

zastoupený obecným zmocněncem [příjmení] [jméno] [jméno]

bytem [adresa]

proti

žalované: LARSON- JUHL UK LIMITED

sídlem Unit 5 Bedford Logistic park, Bell Farm Way, Kempeston,

Bedfordshire MK 43 9SS, Spojené království Velké Británie a Severního Irska

zastoupená advokátem JUDr. [jméno] [příjmení], LL.M.

sídlem [adresa]

za účasti vedlejšího účastníka

na straně žalované: Lira s.r.o., IČO 157 89 772

sídlem Tovární 117, Domoradice, 381 01 Český Krumlov

zastoupená advokátkou Mgr. [jméno] [příjmení]

sídlem [adresa]

o zaplacení dorovnání, k odvolání žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 9. května 2024, č. j. 39 Cm 180/2020-1249, ve spojení s doplňujícím rozsudkem ze dne 21. května 2024, č. j. 39 Cm 180/2020-1275,

## takto:

Rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 9. května 2024, č. j. 39 Cm 180/2020

[číslo], ve spojení s doplňujícím rozsudkem ze dne 21. května 2024, č. j. 39 Cm 180/2020-1275, se zrušuje a věc se vrací soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

## Odůvodnění:

1. Krajský soud v Českých Budějovicích v záhlaví uvedeným rozsudkem ve spojení s doplňujícím rozsudkem zamítl žalobu na zaplacení dorovnání ve výši 4 026,82 Kč za jeden kus akcie společnosti L s. r. o. (dříve LIRA, obrazové lišty a rámy, a. s.), IČO 157 89 772 (dále jen, „společnost“) spolu 9% s úrokem z prodlení ročně z uvedené částky od 25. října 2018 do zaplacení (výroky I. a V.), žalované uložil povinnost zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 70 337,84 Kč (výrok II.), dále rozhodl, že ve vztahu, mezi žalovanou a vedlejším účastníkem na straně žalované“ nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení (výrok III.) a žalované uložil povinnost zaplatit České republice – Krajskému soudu v Českých Budějovicích na náhradě nákladů řízení částku 367 690,14 Kč (výrok IV.).

2. Soud prvního stupně na základě provedeného dokazování dospěl zejména k následujícím skutkovým a právním závěrům:

- valná hromada společnosti dne 12. září 2018 rozhodla o přechodu vlastnického práva ke všem akciím společnosti na společnost ARQADIA LIMITED (nyní žalovaná), coby hlavního akcionáře společnosti (dále též „hlavní akcionář“ nebo „žalovaná“);
- usnesení valné hromady bylo v obchodním rejstříku zveřejněno dne 17. září 2018;
- výše protiplnění byla stanovena na základě znaleckého posudku (zadaného hlavním akcionářem) vypracovaného společností VGD Appraisal, s. r. o., za použití likvidační metody a majetkové metody ocenění částkou 1 728 Kč za jednu akcii o jmenovité hodnotě 1 000 Kč (dále jen „původní posudek“ a „původní znalec“) k datu 30. dubna 2018 při hodnotě podniku ve výši 151 946 000 Kč a při celkovém počtu 87 945 akcií;
- výzva žalobce k úhradě dorovnání byla žalované doručena nejpozději 25. listopadu 2018;
- žalobce je (vytěsněným) akcionářem společnosti, vlastnil 1 akcií společnosti o jmenovité hodnotě 1 000 Kč, kterou nabyl 28. srpna 2017;
- podle znaleckého posudku zpracovaného soudem jmenovaným znalcem NSG Morison znalecká kancelář s. r. o. (dále jen „soudní posudek“ a „soudní znalec“), jehož úkolem bylo přezkoumat původní posudek a určit hodnotu obchodního závodu společnosti a hodnotu jedné akcie k datu ocenění 30. dubna 2018, činí hodnota obchodního závodu za použití metody likvidační hodnoty 169 080 000 Kč, čemuž odpovídá hodnota jedné akcie ve výši 1 923 Kč;
- soudní znalec i původní znalec byli soudem prvního stupně slyšeni; oba se shodli v tom, že použití výnosové metody DCF entity má pouze pomocný charakter s ohledem na nízkou ziskovost obchodního závodu; vycházeli z předpokladu trvání společnosti v dohledné budoucnosti (going concern), závod ocenili i výnosovou metodou DCF entity, avšak ve prospěch minoritních akcionářů nakonec vycházeli z výrazně vyššího ocenění majetkovou metodou likvidační hodnoty; hodnota jedné akcie dle soudního posudku se od původního liší cca o 11 %;
- žalobce je aktivně legitimován k podání předmětné žaloby, tato byla podána včas v zákonem stanovené prekluzivní lhůtě;
- dle soudu prvního stupně oba znalci shodně ke stanovení hodnoty podniku použili majetkovou metodu likvidační hodnoty, která neobsahuje žádné srážky za minoritu, a je pro všechny akcionáře nejvyšší možnou dosaženou hodnotou akcie, odpovídá tzv. spravedlivé hodnotě. Případné použití srážky za malou tržní kapitalizaci je namístě, neboť nijak neomezuje právo menšinového akcionáře, tedy nečiní nedůvodný rozdíl mezi akcionáři navzájem, ale vyjadřuje při ocenění jen tu skutečnost, že se ve srovnání s jinými závody jedná o malý závod;
- soud prvního stupně se neztotožnil s názorem žalobce, že při jakékoliv odchylce ve prospěch žalujícího akcionáře při ocenění obchodního závodu (tudíž i akcie) na základě znaleckého posudku vypracovaného v soudním řízení by mělo být přiznáno právo na dorovnání, neboť zákon přiznává akcionářům právo na dorovnání jen tehdy, není-li poskytnuté protiplnění přiměřené hodnotě účastnických cenných papírů ke dni přechodu vlastnického práva na hlavního akcionáře. Poukázal na skutečnost, že různí znalci i při použití správných metod mohou s ohledem na subjektivní hodnocení některých prvků výpočtu dospět k odlišným závěrům, aniž by jejich závěry byly nesprávné, neboť se jedná o obor odhadování cen, nikoliv exaktní stanovení ceny. Liší-li se ocenění akcie o 11 %, pak lze dospět k závěru, že se nejedná o tak významný rozdíl, aby bylo poskytnuté protiplnění považováno za nepřiměřené;
- soud prvního stupně tak dospěl k závěru, že protiplnění poskytnuté žalovanou za vytěsněné akcie (o jmenovité hodnotě 1 000 Kč) společnosti ve výši 1 728 Kč je přiměřené. Hodnota podniku byla stanovena dvěma znaleckými posudky (původním a soudním) k datu 30. dubna 2018, oba posudky za použití stejných metod ocenění došly v podstatě ke shodným závěrům. Původní znalec stanovil hodnotu podniku připadající na jeden kus akcie o jmenovité hodnotě ve výši 1 728 Kč, soudní

znalec pak ve výši 1 923 Kč. Obě stanovené hodnoty jsou obdobné. Poskytnuté protiplnění se pohybuje v rozmezí stanoveným soudním znalcem (odchylka je cca 11 %).

3. Proto žalobu s odkazem na § 390 odst. 1 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění účinném do 31. prosince 2020 /dále jen, z. o. k.“ /, zamítl.

4. O nákladech řízení soud prvního stupně rozhodl na základě výjimky zakotvené v § 390 odst. 3 in fine z. o. k., který ve své podstatě upravuje normu procesní povahy. Právo na náhradu účelně vynaložených nákladů řízení mají ti vytěsnění akcionáři, kteří žalobu na poskytnutí dorovnání přiměřeného protiplnění podali (dovolali se práva na dorovnání) bez ohledu na to, zda byli v daném řízení úspěšní či nikoliv. Výjimku z tohoto pravidla představuje toliko situace, kdy dojde ze strany žalobců ke zjevnému zneužití práva dle § 8 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku. Tato situace v poměrech projednávané věci nenastala. Úspěšnému žalobci tudíž přiznal náklady řízení, jejichž bližší specifikace je uvedena v odst. 18 odůvodnění rozsudku, v celkové výši 70 337,84 Kč.

5. O nákladech řízení vzniklých státu rozhodl s odkazem na § 148 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“).

6. Ve vztahu mezi žalobcem (ve výroku IV. je však v rozporu s odůvodněním uvedeno, „ve vztahu mezi žalovanou a vedlejším účastníkem na straně žalované“) a vedlejším účastníkem na straně žalované nepřiznal žádnému z nich právo na náhradu nákladů řízení, neboť i na vedlejšího účastníka se vztahují závěry týkající se náhrady nákladů řízení mezi žalobcem a žalovanou, tj. ani on nemůže požadovat po neúspěšném akcionáři právo na náhradu nákladu řízení. Soud prvního stupně pak neshledal důvod, aby vedlejší účastník byl povinen hradit náklady řízení žalobci spolu se žalovanou, neboť ustanovení § 390 odst. 3 z. o. k. je výjimkou z pravidla, a nelze jí proto rozšiřovat i na osoby, které nejsou účastníky řízení. Důvodem zavedení tohoto pravidla bylo vyvážit vztah mezi hlavním a menšinovým akcionářem, nikoliv vztah mezi menšinovým akcionářem a akciovou společností.

7. Proti rozsudku soudu prvního stupně podal žalobce odvolání, navrhuje, aby odvolací rozsudek soudu prvního stupně zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

8. Odvolatel předně namítá, že § 390 z. o. k. žádnou toleranci pro stanovení výše protiplnění nepřipouští. Nepřipouští žádnou toleranci ve prospěch hlavních akcionářů, naopak se v takovém případě pochybností musí přihlídnout k výsledku přezkumného znaleckého posudku a k zájmům menšinových akcionářů na stanovení spravedlivé hodnoty protiplnění. Přestože ze závěrů soudního posudku, které nejsou v rozporu s judikaturou, vychází doplatek protiplnění ve výši 125 Kč na jednu akcii, nejde o zanedbatelný rozdíl v řádu jednotek, a proto dle odvolatele není možné návrh zamítnout s tím, že vyplacené protiplnění ve výši 1 728 Kč bylo ve vztahu k soudem zjištěnému přiměřenému protiplnění ve výši 1 923 Kč v zásadě přiměřené. Odpuštění částky 125 Kč za jednu akcii vůči všem vytěsněným akcionářům, kteří mají nárok na doplatek dle z. o. k., představuje zvýhodnění hlavního akcionáře oproti vytěsněným minoritním akcionářům. Takový závěr soudu je dle odvolatele v příkrém rozporu s principem spravedlnosti, s požadavkem na ochranu slabší strany a především s právem na spravedlivou hodnotu protiplnění za situace, kdy dochází k nedobrovolnému převzetí akcií akcionářů, které minoritní akcionáři nemohou ovlivnit.

9. Vyjadřuje se k soudnímu posudku, s jeho závěry nesouhlasí, když soud prvního stupně přehlédl velmi významné podcenění hodnoty nemovitosti v Jenišově, prodané za 5 878 000 Kč, v době tvorby původního posudku inzerované v prodejní ceně cca 6 100 000 Kč, v soudním posudku oceněné částkou 4 500 000 Kč.

10. Namítá, že je třeba nepřehlížet důvod, proč nadnárodní celek, který je součástí velmi úspěšné nadnárodní skupiny kumulující zisk, vytěsnění realizoval. Jistě nesdílel názory znalců, kteří vidí budoucnost vytěsňující společnosti v likvidaci, což by vedlo k závěru společnost zlikvidovat bez zbytečně vynaložených nákladů na vytěsnění.

11. Soudní posudek je dle odvolatele nepřezkoumatelný, nesplňuje požadavky metodiky ZNAL, odkazy jsou neúplné, nemůže naplňovat náležitosti revizního posudku. Vyjadřuje se k metodám ocenění, zejména namítá, že metoda ocenění společnosti likvidačním zůstatkem obsahuje metodu ocenění celé společnosti, ne skutečnou spravedlivou hodnotu společnosti, pokud dojde k nedobrovolnému převzetí společnosti hlavním akcionářem, který nikdy nezpeněží celou společnost likvidací. Oba posudky zvýhodňují hlavního akcionáře na úkor vytěsněných akcionářů.

12. Svou argumentaci odvolatel podrobně rozvádí.

13. Žalovaná nepovažovala podané odvolání za důvodné, k jednotlivým odvolacím námitkám se podrobně vyjádřila. Soud prvního stupně se s otázkou posouzení přiměřenosti poskytnutého protiplnění dostatečně vypořádal, a proto navrhla rozsudek soudu prvního stupně jako věcně správný potvrdit.

14. [ulice] účastnice na straně žalované se k odvolání nevyjádřila.

15. Vrchní soud v Praze jako soud odvolací soud po přezkoumání napadeného rozsudku (včetně doplňujícího rozsudku) soudu prvního stupně, jakož i řízení, které jeho vydání předcházelo, dospěl k závěru, že napadená rozhodnutí z níže uvedených důvodů neobstojí.

16. Podle § 390 odst. 1 z. o. k. vlastníci účastnických cenných papírů se mohou od splatnosti protiplnění domáhat po hlavním akcionáři práva na dorovnání, není-li protiplnění přiměřené hodnotě účastnických cenných papírů ke dni přechodu vlastnického práva na hlavního akcionáře; toto právo zaniká, není-li žádným vlastníkem účastnických cenných papírů uplatněno u hlavního akcionáře do 3 měsíců ode dne zveřejnění zápisu usnesení valné hromady podle § 384 v obchodním rejstříku.

17. Podle § 385 odst. 1 z. o. k. uplynutím 1 měsíce od zveřejnění zápisu usnesení do obchodního rejstříku podle § 384 přechází vlastnické právo k účastnickým cenným papírům společnosti na hlavního akcionáře.

18. Odvolací soud rekapituluje, že o přechodu vlastnického práva k akciím na hlavního akcionáře (žalovanou) rozhodla valná hromada společnosti dne [datum], výše protiplnění byla stanovena částkou 1 728 Kč za akcii o jmenovité hodnotě 1 000 Kč. Předmětné usnesení valné hromady o vytěsnění akcionářů společnosti bylo v obchodním rejstříku zveřejněno dne [datum] Soudní znalec (na základě pokynu soudu prvního stupně) určil hodnotu podniku společnosti k datu 30. dubna 2018.

19. Nutno připomenout, že účelem předmětného řízení (tj. řízení vedeného o žalobě podle § 390 z. o. k.) zůstává nadále především ochrana vytěsněných vlastníků účastnických cenných papírů, kteří jsou v důsledku realizace práva hlavního akcionáře zbavováni vlastnictví účastnických cenných papírů (zpravidla akcií), ačkoliv by jinak (nebýt postupu podle § 375 a násl. z. o. k.) ve společnosti setrvali. Právo domáhat se dorovnání má zabezpečit, aby protiplnění poskytované hlavním akcionářem odpovídalo hodnotě účastnických cenných papírů, jejichž vlastnictví hlavní akcionář v důsledku nuceného přechodu nabude, tak, aby hodnota investice vlastněné minoritním akcionářem zůstala zachována. Jinak řečeno, mohou se domáhat, aby soud posoudil, zda výše plnění poskytnutého jim hlavním akcionářem na základě znaleckého posudku pro tyto účely pro hlavního akcionáře vyhotoveného, je k okamžiku přechodu vlastnického práva k akciím na hlavního akcionáře pro minoritní akcionáře přiměřená a spravedlivá.

20. Základem pro stanovení výše přiměřenosti protiplnění je určení hodnoty podniku, k jejímuž posouzení jsou nezbytné odborné znalosti. V daném řízení soud vychází zejména z jím nařízeného znaleckého posudku, jehož úkolem je jednak přezkoumat po formální a obsahové stránce znalecký posudek předložený hlavním akcionářem (tj. původní posudek), jakož i nově stanovit na základě všech relevantních údajů řádnou výši protiplnění. Jakýkoli jiný závěr by činil zákonem založené právo domáhat se dorovnání (a s tím související posouzení přiměřenosti výše již poskytnutého

protiplnění) zbytečným. Ze samotného smyslu řízení podle § 390 z. o. k. nadále plyne, že soud ustanoví jiného znalce, než který zpracoval posudek pro hlavního akcionáře, na jehož základě bylo poskytnuto menšinovým akcionářům plnění, jehož přiměřenost je předmětem soudního přezkumu. Ve vztahu k původnímu znaleckému posudku pro hlavního akcionáře nejde o ustanovení revizního znalce ve smyslu § 127 odst. 2 o. s. ř.; bylo by však popřením smyslu tohoto řízení, vycházel-li by soud ze znaleckého posudku znalce, který vypracoval posudek pro hlavního akcionáře.

21. Soud prvního stupně v daném řízení usnesením ze dne 30. června 2022, č. j. 39 Cmo 180/2020-925, ustanovil znalcem NSG Morison znalecká kancelář s. r. o., jehož úkolem byl jednak přezkum původního posudku, jakož i určení, hodnoty podniku společnosti a stanovení hodnoty jedné akcie na majitele ve jmenovité hodnotě 1000 Kč (celkem 87 945 kusů akcií).“ V uvedeném rozhodnutí soud prvního stupně zcela pominul určit datum, k němuž má být hodnota podniku společnosti stanovena. Toto pochybení soud prvního stupně následně napravil a soudnímu znalci přípisem sdělil, že je třeba, hodnotu jedné akcie“ stanovit ke dni 30. dubna 2018 (viz referát ze dne 18. července 2022, č. l. 961 spisu). A k tomuto datu soudní znalec hodnotu podniku, jakož i z toho odvozenou hodnotu jedné akcie společnosti, stanovil (částkou 1 923 Kč za jednu akcii).

22. Je však třeba zdůraznit, že při zadání znaleckého úkolu je třeba stanovit správné datum, k němuž má být výše přiměřeného protiplnění společnosti zkoumána, když určení tohoto data je podstatnou skutečností mající vliv na určení spravedlivé hodnoty přiměřeného protiplnění za akcie menšinových akcionářů. V této souvislosti odvolací soud pokazuje na shora citované ustanovení § 385 odst. 1 z. o. k., dle něhož přechází vlastnické právo k účastnickým cenným papírům menšinových akcionářů společnosti na hlavního akcionáře uplynutím jednoho měsíce od zveřejnění zápisu usnesení do obchodního rejstříku.

23. V poměrech projednávané věci o přechodu vlastnického práva k akciím na hlavního akcionáře (žalovanou) rozhodla valná hromada společnosti dne 12. září 2018. Ke zveřejnění usnesení valné hromady o vytěsnění akcionářů v obchodním rejstříku došlo dne 17. září 2018. Od tohoto data se pak odvíjí lhůta jednoho měsíce, jejímž uplynutím přechází vlastnické právo k účastnickým cenným papírům společnosti na hlavního akcionáře. Tato lhůta uplynula dne 17. října 2018 a tímto dnem tudíž došlo k přechodu vlastnického práva k akciím na hlavního akcionáře (žalovanou).

24. Ve světle uvedeného nelze učinit jiný závěr, než že za popsané situace jsou závěry soudu prvního stupně předčasné, přisvědčit jim proto nelze. Bude zapotřebí, aby soud prvního stupně v dané věci pro zodpovězení nastolené otázky týkající se posouzení přiměřenosti protiplnění a s tím souvisejícího případného práva na dorovnání doplnil dokazování, když soudním znalcem stanovená hodnota podniku (a potažmo jedné akcie) společnosti byla stanovena k nesprávnému datu 30. dubna 2018. Jak však již bylo výše uvedeno, v daném případě je rozhodným dnem 17. říjen 2018. Soud prvního stupně se proto bude zabývat výší spravedlivé hodnoty přiměřeného protiplnění za akcie menšinových akcionářů společnosti k tomuto datu, když je třeba zaměřit se na ocenění podniku společnosti právě k uvedenému dni 17. října 2018 (tj. k okamžiku přechodu vlastnického práva). K tomuto datu má být správně určena hodnota podniku společnosti, od níž se pak odvíjí i stanovení výše přiměřeného protiplnění.

25. Odvolací soud proto podle § 219a odst. 1 písm. a) a § 221 odst. 1 písm. b) o. s. ř., aniž by k projednání odvolání nařídil jednání / § 214 odst. 2 písm. d) o. s. ř. a zabýval se věcnými námitkami odvolatele odvoláním napadený rozsudek ve spojení s doplňujícím rozsudkem zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

26. Byť byla rozhodnutí soudu prvního stupně z výše uvedeného důvodu zrušena, odvolací soud bez vlivu na výsledek odvolacího řízení připomíná, že určení hodnoty podniku společnosti, která je základem pro stanovení výše přiměřeného protiplnění za akcii, je otázkou skutkovou, k jejímuž posouzení jsou nezbytné odborné znalosti. Součástí odborného posouzení znalce je přitom i zvolení jedné nebo více metod ocenění s ohledem na poměry dané konkrétní společnosti. Výběr postupu a metody zcela záleží na samotném znalci, přičemž je třeba tyto použité metody řádně

odůvodnit. Posouzení této otázky je právě součástí odborného posouzení znalce s ohledem na poměry dané společností; vyjádření a závěry znalce musejí být přesvědčivé, logické, bez vnitřních rozporů. Je třeba dodat (v obecné rovině), že určení výše přiměřeného protiplnění je otázkou právní, jež zcela náleží soudu, a i on musí své úvahy k této otázce náležitě srozumitelně a přesvědčivě (přezkoumatelným způsobem) vysvětlit.

27. Soud prvního stupně pak v dalším řízení doplní dokazování, tak by bylo na jisto postaveno, jaká je spravedlivá výše přiměřeného protiplnění za akcie menšinových akcionářů společnosti ke dni přechodu vlastnického práva k akciím, tedy ke dni 17. října 2018. Teprve na základě takto doplněného dokazování soud prvního stupně znovu o podané žalobě rozhodne; v rámci právního hodnocení se vypořádá spravedlivou hodnotou přiměřeného protiplnění. Veškeré své úvahy a závěry týkající se posouzení ne/přiměřenosti výše poskytnutého protiplnění a jím případně určeného dorovnání (odlišného od částky, kterou menšinovým akcionářům poskytl hlavní akcionář v důsledku jejich vytěsnění), srozumitelně promítne do nového rozhodnutí ve věci samé.

28. O náhradě nákladů řízení rozhodne soud prvního stupně v novém rozhodnutí o věci (§ 224 odst. 3 o. s. ř.).

29. Podle § 226 odst. 1 o. s. ř. je právní názor odvolacího soudu pro soud prvního stupně závazný.

#### **Poučení:**

Proti tomuto rozsudku není dovolání přípustné.

Praha 2. prosince 2024

Mgr. Kateřina Horáková  
předsedkyně senátu